

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра «Екології та ботаніки»

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ОК 19. Заповідна справа

(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми: «Екологія»

(назва)

за спеціальністю: 101«ЕКОЛОГІЯ»

(шифр, назва)

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

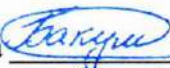
Суми – 2024

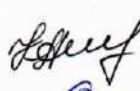

Розробник: **Ю.Л. Скляр, к.б.н., доцент.**
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>Екології та ботаніки</u>	протокол № 17 від 17 червня 2024 р.
	Завідувач кафедри <u></u> В.Г. Скляр (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми **В.Г. Скляр**
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма **О.М. Бакуменко**
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: **Клименко Г.О.**
(ПІБ)
Бондарєва Л.М.
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації **(Надія Баранік)**
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 27.06. 2024 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ЗАПОВІДНА СПРАВА			
2.	Факультет/кафедра	Агротехнологій та природокористування / Екології та ботаніки			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП «Екологія»/ 101 «Екологія»			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	-			
6.	Рівень НРК	6 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	Дисципліна викладається протягом V семестру, 15 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	4			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл 120/105	Контактна робота(заняття) Денна / заочна форма навчання			Самостійна робота Денна / заочна форма навчання
		Лекційні	Практичні (семінарські)	Лабораторні	
	V семестр	30 / 2	30 / 0	-	60 / 118
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Скляр Юрій Леонідович			
11.1	Контактна інформація	К.б.н., доцент кафедри екології та ботаніки, кабінет 7в Ел. адреса: sul_bio@ukr.net			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна спрямована на формування у студента системи теоретичних знань та практичних навичок з питань та положень, які необхідні для організації робіт щодо створення та ефективного функціонування природно-заповідних об'єктів різних категорій.			
13.	Мета освітнього компонента	Полягає в набутті теоретичних знань та практичних навичок щодо організації, планування й здійснення природоохоронної діяльності в межах територій України, що мають статус особливої охорони, в тому числі діючих, створенні нових об'єктів природно-заповідного фонду та формуванні екологічної мережі України.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: Загальна екологія, Ландшафтна екологія, Правознавство 2. Освітній компонент є основою для: Основи наукової та природоохоронної діяльності, Охорона навколишнього середовища, Оцінка впливу на довкілля.			

15.	Політика академічної доброчесності	При виконанні практичних робіт, написанні модульних робіт студент обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності. При виявленні фактів списування або академічної не доброчесності робота виконана студентом не зараховується.
16.	Платформа дистанційного навчання MOODLE	Осінній семестр: https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1094

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹					Як оцінюється РНД
	ПРН ₁₆ Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.	ПРН ₁₇ Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.	ПРН ₂₀ . Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.	ПРН ₂₃ Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проєктів.	ПРН ₂₆ Розуміти особливості та закономірності функціонування популяцій як форми існування видів, усвідомлювати їхню роль у формуванні, збереженні біорізноманіття та важливість популяційного аналізу у системі моніторингових досліджень і забезпеченні раціонального природокористування.	
ДРН 1. Знати зміст та визначення заповідної справи, її сучасний стан і перспективи розвитку, основні принципи охорони природи на державному та міжнародному рівнях, статус, категорії, типи об'єктів природно-заповідного фонду, їх завдань та функцій.	X	X				Проведення модульного контролю та атестаційного контролю Практична робота 1. Практична робота 2. Практична робота 3. Практична робота 4.
ДРН 2. Знати порядок створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, основні засади їхнього функціонування; бути здатним проводити науково-дослідну роботу на територіях ПЗФ.	X	X	X	X	X	Реферати. Атестація. Модульний контроль. Практична робота 5. Практична робота 6.
ДРН 3. Розуміти культурно-просвітницьку роль природно-заповідних об'єктів та знати систему			X			Реферати. Модульний контроль.

відповідальності за порушення законодавства про природно-заповідний фонд						
ДРН 4. Уміння формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства, в тому числі щодо законодавчих актів міжнародного рівня, у галузі охорони довкілля та заповідної справи.	X		X	X		Реферати Модульний контроль.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу. <i>Денна / Заочна форма навчання</i>			Рекомендована література ²
	Аудиторна робота		Самостійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб . з.	
Вступ. 1. Біорізноманіття та його значення 2. Моральне ставлення до природи – вимога сьогодення. 3. Зміст та визначення заповідної справи. 4. Об'єкти заповідної справи.	2			4/7 1,2, 3, 12, 13, 14, 15, 18, 22
Тема 1. Правові засади розвитку заповідної справи в Україні. 1. Чинні законодавчі та нормативні документи щодо заповідної справи. 2. Правовий режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду. 3. Екологічні основи формування та функціонування системи природно-заповідного фонду.	2/2	2		4/8 1,2, 3, 5, 8, 9, 15- 17, 22
Тема 2. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду та особливості їх функціонування (1 частина). 1. Природно-заповідний фонд: класифікація, форми власності, управління. 2. Природні заповідники. 3. Біосферні заповідники. 4. Національні природні парки. 5. Регіональні ландшафтні парки.	2	6		4/8 1,2, 3, 4, 6, 14, 12, 15- 17, 22 23, 28, 29

<p>Тема 2. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду та особливості їх функціонування (2 частина).</p> <p>1. Заказники. 2. Пам'ятки природи. 3. Заповідні урочища.</p>	2	6		4/8	1,2, 3, 4, 6, 15-18, 22, 23, 27, 30
<p>Тема 2. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду та особливості їх функціонування (3 частина).</p> <p>1. Ботанічні сади. 2. Дендрологічні парки. 3. Зоологічні парки. 4. Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва.</p>	2	4		4/8	1,2, 3, 4, 6, 15-22, 25
<p>Тема 3. Проектування та створення об'єктів природно-заповідного фонду (1 частина).</p> <p>1. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. 2. Підготовка і подання клопотань. Порядок розгляду клопотань та прийняття рішень.</p>	2	4		4/8	1,2, 3, 11-14, 22, 23
<p>Тема 3. Проектування та створення об'єктів природно-заповідного фонду (2 частина).</p> <p>1. Проекти створення об'єктів природно-заповідного фонду. 2. Зміна меж, категорій та скасування статусу територій природно-заповідного фонду.</p>	2			4/8	1,2, 3, 14-18, 22, 23
<p>Тема 4. Наукові засади заповідної справи та головні напрями наукових досліджень (1 частина).</p> <p>1. Загальні питання організації наукових досліджень на природно-заповідних об'єктах. 2. Основні завдання та напрями науково-дослідної роботи на заповідних об'єктах. 3. Літопис природи.</p>	2			4/8	1,2, 3, 4, 11, 15-19, 22, 27
<p>Тема 4. Наукові засади заповідної справи та головні напрями наукових досліджень (2 частина).</p> <p>1. Державний кадастр територій природно-заповідного фонду. 2. Зміст порядку ведення та документальне оформлення кадастру.</p>	2	4		4/8	1,2, 3, 4, 11, 15-19, 22, 25, 27
<p>Тема 5. Культурно-просвітницька функція природно-заповідних об'єктів (1 частина).</p> <p>1. Особливості формування природоохоронної й екологічної освіти на заповідних територіях. 2. Мета та компоненти освітньо-виховної діяльності організацій ПЗФ. 3. Методи та форми проведення освітньо-виховної діяльності. 4. Організаційні форми освітньо-виховної діяльності.</p>	2			4/8	1,2, 3, 4, 6, 7, 11, 12, 15, 16, 17, 20-22
<p>Тема 5. Культурно-просвітницька функція природно-заповідних об'єктів (2 частина).</p> <p>1. Ознайомлення з культурно-просвітницькою роботою установ природно-заповідного фонду Сумської області. 2. Закордонний досвід культурно-просвітницької роботи на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду.</p>	2			4/8	1,2, 3, 4, 6, 7, 11, 12, 15-17, 20, 22
<p>Тема 6. Охорона природно-заповідного фонду. Контроль за додержанням природоохоронних режимів та відповідальність за їх порушення (1 частина).</p> <p>1. Організація охорони природно-заповідного фонду.</p>	2			4/8	1,2, 3,5, 8, 9, 15-17, 20, 22

2. Служба державної охорони природно-заповідного фонду.					
Тема 6. Охорона природно-заповідного фонду. Контроль за додержанням природоохоронних режимів та відповідальність за їх порушення (2 частина). 1. Відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд. 2. Відповідальність за порушення законодавства про охорону рідкісних і зникаючих видів тварин і рослин.	2	4		4/8	1,2, 3,5, 8, 9, 15-17, 20, 22
Тема 7. Міжнародне співробітництво та досвід у галузі збереження природно-заповідних територій та інших цінних природних об'єктів. (1 частина) 1. Міжнародне співробітництво в галузі охорони і використання територій з особливим статусом охорони. 2. Поняття про Європейську екологічну мережу. 3. Мережа Natura 2000 та її аналог в Україні.	2			4/8	1,2, 3, 10, 14-17, 22, 24, 31, 32, 33
Тема 7. Міжнародне співробітництво та досвід у галузі збереження природно-заповідних територій та інших цінних природних об'єктів. (2 частина) 1. Бернська конвенція. 2. Червоні списки Міжнародного союзу охорони природи. 3. Конвенція про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення.	2			4/7	1, 2, 3, 10, 14-17, 22, 24, 31, 32, 33
Всього за семестр	30/2	30		60/118	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин денна/заочна	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин денна/заочна
ДРН 1. Знати зміст та визначення заповідної справи, її сучасний стан і перспективи розвитку, основні принципи охорони природи на державному та міжнародному рівнях, статус, категорії, типи об'єктів природно-заповідного фонду, їх завдань та функцій.	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій, проведення практичних робіт (в тому числі навчальних екскурсій на об'єкти природно-заповідного фонду різних категорій)	28/2	- опрацювання незнайомих (нових) термінів, - опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами	20/39
ДРН 2. Знати порядок створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду, основні засади їхнього функціонування; бути здатним	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій та практичних робіт	16	- опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань та підготовка до захисту практичних	16/32

проводити науково-дослідну роботу на територіях ПЗФ.			робіт, - написання рефератів.	
ДРН 3. Розуміти культурно-просвітницьку роль природно-заповідних об'єктів та знати систему відповідальності за порушення законодавства про природно-заповідний фонд	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій	12	- опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, - написання рефератів.	16/32
ДРН 4. Уміння формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства, в тому числі щодо законодавчих актів міжнародного рівня, у галузі охорони довкілля та заповідної справи	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій	4	- опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, - написання рефератів та/або тез доповідей.	8/15
Всього годин		60/2		60/118

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практична робота 1. Розгляд загальних положень Закону України «Про природно-заповідний фонд України».	10 балів /10%	До 2 тижня
2.	Практична робота 2. Практичне (натурне) вивчення різноманітності та особливостей територій та об'єктів ПЗФ Сумської області.	10 балів /10%	До 5 тижня
3.	Практична робота 3. Вивчення режимів, структури, статусу й завдань територій та об'єктів ПЗФ різних категорій.	10 балів /10%	До 7 тижня
4.	Практична робота 4. Порівняльний аналіз якісних та кількісних показників ПЗФ України та Сумської області.	10 балів /10%	До 8 тижня
5.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	10 балів /10%	До 8 тижня
6.	Практична робота 5. Проектування та створення об'єктів природно-заповідного фонду.	10 балів /10%	До 11 тижня
7.	Практична робота 6. Ознайомлення з порядком ведення державного кадастру об'єктів ПЗФ.	10 балів /10%	До 13 тижня
8.	Практична робота 7. Оформлення протоколу про адміністративне правопорушення природоохоронного законодавства в галузі охорони об'єктів ПЗФ та рідкісних і зникаючих видів тварин і рослин	15 балів /15%	До 15 тижня
9.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	15 балів /15%	До 15 тижня
10.	Залік		На 15 тижні

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Осінній семестр				
Практична робота 1. Розгляд загальних положень Закону України «Про природно-заповідний фонд України».	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 2. Практичне (натурне) вивчення різноманітності та особливостей територій та об'єктів ПЗФ Сумської області.	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно, студент був відсутній на навчальних екскурсіях	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 3. Вивчення режимів, структури, статусу й завдань територій та об'єктів ПЗФ різних категорій.	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 4. Порівняльний аналіз якісних та кількісних показників ПЗФ України та Сумської області.	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана неправильно	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Практична робота 5. Проектування та створення об'єктів природно-заповідного фонду.	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі

			матеріалі	
Практична робота 6. Ознайомлення з порядком ведення державного кадастру об'єктів ПЗФ.	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 7. Оформлення протоколу про адміністративне правопорушення природоохоронного законодавства в галузі охорони об'єктів ПЗФ та рідкісних і зникаючих видів тварин і рослин	0-3 балів	3-7 балів	7-13 балів	13-15 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-3 балів	3-7 балів	7-13 балів	13-15 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Усні відповіді на окремі питання під час проведення лекцій, практичних робіт та навчальних екскурсій	Протягом всього семестру
3	Аналіз текстів за темами курсу опрацьованих студентом самостійно	Протягом всього семестру
4	Захист практичних робіт	Після здачі роботи
5	Усний зворотній зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами.	Протягом всього семестру

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

1. Закон України про природно-заповідний фонд України. - Відомості Верховної Ради України, № 34, 25.08.1992. - с 130-1155.
2. Давиденко, В. М. Заповідна справа [Текст] : навч. посіб. для студ. екол., біол., природн., лісівн., агрон., зооінж. фак. вищих навч. закл. III, IV рівнів акред. / В. М. Давиденко – Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2001. – 140 с.
3. Заповідна справа в Україні [Текст] : Навч. посібник / За заг. ред. М.Д. Гродзинського, М.П. Стеценка. – К.: Географіка, 2003. – 306 с. – ISBN 966-95365-6-1
4. Стойко С, Гадач Е., Шимон Т., Михалик С. Заповідні екосистеми Карпат. - Львів: Світ, 1991.-248 с.

5. Зелена книга України /під загальною редакцією члена-кореспондента НАН України Я.П. Дідуха – К.: Альтерпрес, 2009. – 448 с. + 48 кольор. с.
6. Природно-заповідний фонд Сумської області: Атлас-довідник / [уклад.: Р.В. Бойченко, В.В. Вертель, О.Ю. Карлюкова та ін.]. – 2-е вид., випр. та допов. – К.: ТОВ «Українська Картографічна Група», 2019. – 96 с.
7. Червона книга України. Тваринний світ/ за ред. І.А. Акімова — К.: Глобалконсалтинг, 2009.– 600 с.
8. Червона книга України. Рослинний світ/ за ред. Я.П. Дідуха — К.: Глобалконсалтинг, 2009.– 900 с.
9. Розбудова екомережі України (наук. ред. Ю.Р.Шеляг-Сосонко). - К., 1999.-127 с.
10. Концепція збереження біологічного різноманіття України. - К., 1998.- 16 с.
11. Всеєвропейська Стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття. The Pan-European Biological and Landscape Diversity Strategy. (Підготовлена Радою Європи у співпраці з Європейським Центром Збереження Природи. Представлена Радою Європи на конференції Міністрів "Довкілля для Європи" у Софії 23-25 жовтня 1995 р.) - К., 1998. - 52 с
12. Кукурудза М. Менеджмент національних парків. - Львів: видавн. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2000. - 124 с.
13. Заповідники і національні природні парки України. - К.: Вища школа, 1999.-231 с
14. Біорізноманіття Карпатського біосферного заповідника. - К.: Інтерекоцентр, 1997. - 713 с

6.2 Методичне забезпечення

15. Заповідна справа. Курс лекцій для студентів 3 курсу факультету агротехнологій та природокористування напряму підготовки 101 «Екологія» освітнього ступеня «Бакалавр» денної та заочної форм навчання. – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2019. – 80 с.
16. Заповідна справа. Методичні вказівки для лабораторно-практичних робіт студентів 3 курсу факультету агротехнологій та природокористування, спеціальності 101 «Екологія», освітнього ступеня «Бакалавр», денної та заочної форм навчання – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2019. – 109 с.
17. Заповідна справа. Методичні вказівки для самостійної роботи для студентів 3 курсу факультету агротехнологій та природокористування спеціальності 101 «Екологія», освітнього ступеня «Бакалавр», денної та заочної форм навчання – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2019. – 52 с.

6.3 Інші джерела

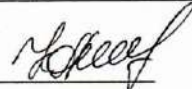
18. Біорізноманіття проектного заказника «Каліївський» / Скляр В.Г., Ємець О.М., Скляр Ю.Л. // Моніторинг та охорона біорізноманіття в Україні : Прикладні аспекти моніторингу та охорони біорізноманіття / Серія: «Conservation Biology in Ukraine». – Вип. 16. Т. 3. – Київ; Чернівці : Друк Арт, 2020. – С. 441-444.
19. Віталітетна структура ценопопуляцій *Tetra natans* L. s.l. в національному природному парку «Деснянсько-Старогутський» / Скляр Ю.Л. // Вісник Черкаського університету. – 2015. - № 2 (335), Серія: Біологічні науки – С. 96 – 102.
20. Екологічні проблеми пониззя Дунаю, біорізноманіття та біоресурси озерно-болотного ландшафту дельти (за ред. Харченко Т.А.). -К.: Інтерекоцентр, 1998. - 92 с
21. Заказник «Городище»: його історико-культурна спадщина та стан природних комплексів / Скляр В.Г., Скляр Ю.Л., Шерстюк М.Ю. // Вісник СНАУ. Серія «Агрономія та біологія». – 2018. - Вип. 9 (36). – С. 72 – 75.
22. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа. Підручник / Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2023. – 392 с.
23. Клестов М.Л. Регіональні ландшафтні парки України. Довідник. -К., 1999.-120 с.
24. Конвенція про біологічне різноманіття: Громадська обізнаність і участь (під. ред. Т.В. Гардашук). - К.: Стилос, 1997. - 154 с.

25. Пріоритетні питання ведення кадастру природно-заповідного фонду України / Скляр В.Г., Возний Ю.М., Скляр Ю.Л., Медина Т.В. // Вісник» СНАУ. Серія «Агрономія і біологія». – 2010. – Вип. 4 (19). – С. 10-15.
26. Скляр Ю.Л. Проблеми і перспективи розбудови екологічної мережі України. – Сталій людський розвиток місцевих громад. – Київ, 2015. – С. 267 – 272.
27. Створення нових територій природно-заповідного фонду як важливий складник розбудови структурних елементів екомережі поліської частини Сумської області / Скляр В.Г., Скляр Ю.Л. // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2014. - № 13 (290) Серія: Біологічні науки – С. 61 – 66.
28. Стойко С.М., Мілкіна Л.І., Тасенкевич Л.О. та ін. Природа Карпатського національного парку. - К.: Наукова думка, 1993. - 214с.
29. Структура флори деяких груп рослин регіонального ландшафтного парку «Сеймський» / І.Зубцова, Ю. Скляр // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2017. - № 13 (362). Серія: Біологічні науки. – С. 39 – 44.
30. Укріплення структурних елементів екомережі східної частини Новгород-Сіверського Полісся за рахунок створення нових природно-заповідних об'єктів / Скляр Ю.Л., Скляр М.Ю. // Вісник Черкаського університету. – 2016. - № 1, Серія: Біологічні науки – С. 90 – 97.
31. http://www.zapovidnyk.org/p/blog-page_4893.html - Сайт Всеукраїнської громадської організації «Асоціація природоохоронних територій України».
32. <https://www.iucnredlist.org> – Сайт The IUCN Red list of threatened species.
33. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_032 - Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі. Берн, 19 вересня 1979 року.

**РЕЦЕНЗІЯ НА РОБОЧУ ПРОГРАМУ (СИЛАБУС)
ЗАПОВІДНА СПРАВА**

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	+		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		

Член проєктної групи ОПП «Екологія»

(підпис)

Ганна КЛИМЕНКО

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	+		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	+		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної	+		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	+		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	+		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	+		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	+		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	+		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	+		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	+		
Література є актуальною	+		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	+		

Рецензент (викладач кафедри екології та ботаніки)

(підпис)

Людмила БОНДАРЕВА